

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

02.12.2016р.

м. Львів

№ 13/03-44 рк/к

ЛМКП «Львівводоканал»
вул. Зелена, 64, м. Львів, 79017

Щодо вжиття заходів для усунення причин та наслідків порушення законодавства про захист економічної конкуренції

У Львівському обласному територіальному відділенні Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) знаходиться на розгляді колективна заява мешканців (*інформація з обмеженим доступом*) щодо правомірності дій Львівського міського комунального підприємства «Львівводоканал» (далі – ЛМКП «Львівводоканал») при нарахуванні плати за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.

З метою з'ясування обставин, викладених у даній заяві, Відділення надало ЛМКП «Львівводоканал» вимоги про подання інформації від 08.11.2016р. № 13/03-674 та до ЛКП «Сонячне» від 09.11.2016р. № 13/03-678.

За результатами опрацювання інформації та матеріалів, наданих ЛМКП «Львівводоканал», встановлено наступне.

В розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ЛМКП «Львівводоканал» є суб'єктом господарювання.

Визначення монопольного (домінуючого) становища

Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (далі - Методики) Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України провело дослідження становища ЛМКП «Львівводоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення у період з 01.01.2015р. по 02.12.2016р.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктами аналізу щодо визначення становища на зазначеному ринку є:

- суб'єкт господарювання – ЛМКП «Львівводоканал», що здійснює діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення;
- ринок послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Перелік споживачів.

Споживачами послуг з централізованого водопостачання та водовідведення у м. Львові є юридичні та фізичні особи, які приєднуються до мереж централізованого водопостачання та водовідведення.

Визначення товарних меж ринку:

Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Виходячи з вищевикладеного, споживачі м. Львова не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги у даному населеному пункті, тобто, споживачі можуть скористатися послугами лише ЛМКП «Львівводоканал».

Отже, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуга з централізованого водопостачання та водовідведення.

Перелік споживачів.

Споживачами послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у м. Львів є юридичні та фізичні особи, які використовують питну воду для забезпечення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

ЛМКП «Львівводоканал» надає послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у м. Львові, в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають у його володінні та користуванні.

Отже, територіальними межами ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення є межі розташування водопровідно-каналізаційних мереж у м. Львові, які знаходяться у володінні та користуванні ЛМКП «Львівводоканал».

Часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення визначено період з 01.01.2015р. по 02.12.2016р., протягом яких незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

ЛМКП «Львівводоканал» здійснює господарську діяльність надаючи вищевказані послуги споживачам, за що отримує відповідну плату, отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Аналізуючи ринок послуг з централізованого водопостачання та водовідведення за період з 01.01.2015р. по 02.12.2016р., встановлено, що в вищезазначених територіальних та товарних межах ринку ЛМКП «Львівводоканал» працює одноосібно та безальтернативно, не зазнає конкуренції на цьому ринку.

Внаслідок технологічних особливостей виробництва та надання зазначених послуг конкуренція на ринку відсутня: ЛМКП «Львівводоканал» є єдиним суб'єктом господарювання, що надає послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у м. Львові, в межах розташування водопровідно-каналізаційних

мереж, які знаходяться у його володінні та користуванні. Відтак, у споживачів послуг з централізованого водопостачання та водовідведення у м. Львові альтернатива відсутня.

Враховуючи вищенаведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Львівське міське комунальне підприємство «Львівводоканал» містить ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення на території міста Львова, із часткою 100%, в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають у його володінні та користуванні у період з 01.01.2015р. по 02.12.2016р.

Законом України «Про житлово-комунальні послуги» визначено основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між їхніми виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки.

Надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення для споживачів регулюється Правилами надання послуг централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення (далі – Правила № 630) та Типовим договором про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630 (зі змінами), далі – Типовий договір.

Правила № 630 регулюють відносини на ринку між споживачами та виконавцями послуг з централізованого водопостачання та водовідведення незалежно від форм власності та підпорядкованості.

Відповідно до статті 10 Правил № 630, оплата послуг за показаннями квартирних засобів обліку провадиться лише у разі здійснення обліку в усіх точках розбору холодної та гарячої води у квартирі незалежно від наявності засобів обліку на вводах у багатоквартирний будинок.

Справляння плати за нормативами (нормами) споживання за наявності квартирних засобів обліку без урахування їх показань не допускається. Виконавець і споживач не мають права відмовлятися від врахування показань засобів обліку.

Пунктом 11 Правил № 630 визначено, що у **разі встановлення будинкових засобів обліку води у багатоквартирному будинку, де окремі квартири обладнані квартирними засобами обліку, споживач, який не має квартирних засобів обліку, оплачує послуги згідно з показаннями будинкових засобів обліку, не враховуючи витрати води виконавця, юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, які є власниками або орендарями приміщень у цьому будинку, та сумарних витрат води за показаннями усіх квартирних засобів обліку.** Різниця розподіляється між споживачами, які не мають квартирних засобів обліку, пропорційно кількості мешканців квартири в разі відсутності витоків із загальнобудинкової мережі, що підтверджується актом обстеження, який складається виконавцем у присутності не менш як двох мешканців будинку.

За наявності витоків із загальнобудинкової мережі споживачі, які не мають квартирних засобів обліку, оплачують послуги з холодного, гарячого водопостачання та водовідведення за встановленими нормативами (нормами) за місяць, у якому ці витoki виявлено.

За результатами розгляду заяви встановлено наступне.

Надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення мешканцям (інформація з обмеженим доступом) здійснює ЛМКП «Львівводоканал».

ЛОТВ АМК України встановлено, що ЛМКП «Львівводоканал» надіслало повідомлення від 20.09.2016р. № 14-2807в мешканцям (інформація з обмеженим доступом), зокрема, споживачам, які обладнані квартирними приладами обліку води, а саме: (інформація з обмеженим доступом).

В даному повідомленні ЛМКП «Львівводоканал» повідомило мешканців про таке:

«У зв'язку з виявленням неповного обліку води квартирними лічильниками у Вашому будинку ЛМКП «Львівводоканал» змушений зняти квартирні лічильники з комерційного обліку з 01.10.2016р.

Нарахування буде проводитись згідно показів загальнобудинкового приладу обліку, відповідно до кількості зареєстрованих осіб».

З метою з'ясування обставин, викладених у колективній заяві (інформація з обмеженим доступом), Відділення надіслало вимогу про подання інформації до ЛМКП «Львівводоканал» від 08.11.2016р. № 13/03-674.

У відповідь на вимогу Відділення, ЛМКП «Львівводоканал» листом від 17.11.2016р. № Вих-Вд1158-16 повідомило наступне:

«1. Відповідно до п.10 Постанови Кабінету Міністрів України від 21.07.2005р. № 630 «Про затвердження Правил надання послуг централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» «Оплата послуг за показаннями квартирних засобів обліку води провадиться лише у разі здійснення обліку в усіх точках розбору холодної води у квартирі незалежно від наявності засобів обліку на вводах у багатоквартирний будинок.

У зв'язку з встановленням загальнобудинкового приладу обліку води в будинку (інформація з обмеженим доступом), ЛМКП «Львівводоканал» попередньо повідомило (рекомендованими листами) мешканців даного будинку про зняття з комерційного обліку квартирних приладів обліку (копія повідомлення додається).

Отже, ЛМКП «Львівводоканал», керуючись чинним законодавством, було змушене вдатися до таких дій, оскільки облік води у даному будинку був неповним, про що свідчать Акти обстежень, складені працівниками нашого підприємства та про що говорять звернення мешканців гуртожитку...

2.ЛМКП «Львівводоканал» неодноразово проводило обстеження мереж водопроводу (інформація з обмеженим доступом) на предмет наявності приладів обліку води (копії актів обстежень та фото фіксації виявлених порушень додаються).

3.Починаючи з жовтня 2016р. нарахування плати за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення мешканцям (інформація з обмеженим доступом) проводиться по показникам загальнобудинкового приладу обліку води. Об'єм спожитої води ділиться пропорційно (по кількості прописаних осіб) між мешканцями даного будинку...»

Вищенаведене свідчить, що ЛМКП «Львівводоканал» всупереч вимогам законодавства безпідставно зняло з комерційного обліку квартирні прилади обліку води та здійснює нарахування за послуги з централізованого водопостачання та

водовідведення за показами загальнобудинкового приладу обліку води при наявності квартирних приладів обліку.

ЛОТВ АМК України зазначає, що жодним нормативно-правовим документом не передбачено випадків зняття з комерційного обліку приладів обліку води, за винятком здійснення їх періодичної повірки.

Слід зазначити також, що відповідно до частини 5 статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», Виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення.

Тобто, ЛМКП «Львівводоканал» є Виробником і Виконавцем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

Відповідно до пункту 32 Правил № 630, **Виконавець зобов'язаний:**

- утримувати внутрішньобудинкові мережі у належному технічному стані, здійснювати їх технічне обслуговування та ремонт;
- проводити два рази на рік перевірку стану внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку із складенням відповідного акта;

Крім того, пунктом 11 Правил № 630 визначено, що у **разі встановлення будинкових засобів обліку води у багатоквартирному будинку, де окремі квартири обладнані квартирними засобами обліку, споживач, який не має квартирних засобів обліку, оплачує послуги згідно з показаннями будинкових засобів обліку, не враховуючи витрати води виконавця, юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, які є власниками або орендарями приміщень у цьому будинку, та сумарних витрат води за показаннями усіх квартирних засобів обліку.** Різниця розподіляється між споживачами, які не мають квартирних засобів обліку, пропорційно кількості мешканців квартири в разі відсутності витоків із загальнобудинкової мережі, що підтверджується актом обстеження, який складається виконавцем у присутності не менш як двох мешканців будинку.

За наявності витоків із загальнобудинкової мережі споживачі, які не мають квартирних засобів обліку, оплачують послуги з холодного, гарячого водопостачання та водовідведення за встановленими нормативами (нормами) за місяць, у якому ці витoki виявлено.

Отже, чинним законодавством України не передбачено зняття з комерційного обліку приладів обліку води та відповідно здійснення нарахування плати за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення за показами загальнобудинкового приладу обліку води при наявності квартирних приладів обліку.

Такі дії Львівського міського комунального підприємства «Львівводоканал» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, у вигляді дії Підприємства (зняття з комерційного обліку квартирних приладів обліку води та здійснення нарахування плати за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення за показами загальнобудинкового приладу обліку води мешканцям

(інформація з обмеженим доступом), які обладнані квартирними приладами обліку води), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону).

У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції та усунення причин виникнення цього порушення, Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Львівському міському комунальному підприємству «Львівводоканал» обов'язкові для розгляду такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії ЛМКП «Львівводоканал», які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, у вигляді дії Підприємства (зняття з комерційного обліку квартирних приладів обліку води та здійснення нарахування плати за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення за показами загальнобудинкового приладу обліку води мешканцям (інформація з обмеженим доступом), які обладнані квартирними приладами обліку води), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону).
2. Вжити всіх необхідних заходів щодо приведення належного обліку у будинку (інформація з обмеженим доступом) та відповідно, нарахування плати за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення здійснювати відповідно до вимог Правил № 630.
3. Повідомити про розгляд Рекомендацій Адміністративної колегії Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України **протягом тридцяти днів з дня їх отримання.**

Звертаємо Вашу увагу, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єкту господарювання, якому вони надані:

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень наданих рекомендацій, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

В.о. Голови Колегії

М. Салтиков